

Inserati se sprejemajo in velja
ristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
vesa primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nebrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanski nasip
št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

**Zarad praznika izide prihodnja šte-
vilka „Slovenca“ v soboto 11. septembra.**

Javno in skrivno rovanje.

Večkrat smo že vsaj ob kratkem omenili, kako malo se nekdani „ustavoverni“ stranki raznih stanov sedanje razmere resnobne zde. Saj pa tudi sami z besedo in peresom kar javno in naravnost svetu oznanjujejo, da ne verujejo na stalnost teh razmer, marveč, da je to le nekak prehodni stan neka politična sekvestracija, katere bo pa kmalu konec; toraj le trdno se držati svojih starih načel. Nekaterim se zdi to celó le nekaka skušnjava, da bi se spoznali veterinjaki, ki bi brž leteli za novim ministerstvom; taki bi se pozneje zavrgli, tisti pa, ki bi v hudem ognju pravo zlato ostali, bi bili potem jedro avstrijske vladne stranke, vse drugo bi bilo zavrženo. Slovanom se je dalo le zato nekoliko duška, da bi se zvedelo, kako prenapete tirjatve bi stavili, kako mislijo ravnati z Nemci, če bi se jim v roko dali, sploh — da bi se pokazali prav kakor so, brez vse krinke, da bi razkrili srce in obisti.

Tako mislijo propadli ustavoverci o sedanjem stanju v Avstriji in ker tako sodijo, tudi ne verjamejo, da bi to dolgo trajalo, marveč se zanašajo na to, da morajo oni priti prav kmalu vnovič na krmilo, in potem bodo že druge strune peli.

Nasledki te krive vere, katero res tudi ministerstvo dosedaj še premalo zatira, so zato neugodni, ker namene dobrovoljne vlade in

celó namene najvišjega prestola ovirajo. Za dobro napredovanje kakenga pričetega dela je treba od vseh strani dobrovoljnih in pridnih rok, toraj od spodej in od zgoraj, v državi toraj od vseh stanov, od podložnih tako, kakor od uradov.

Kako pa je o tem pri nas?

Pač je ogromna množina prebivalcev skoro vseh narodov radostno zaklicala „dobro srečo“ Tassfejevemu ministerstvu o pričetem za Avstrijo toliko potrebnem, kolikor blagonosnem delu, sprave narodov med seboj in z vlado, ali vse drugo je z birokracijo, s starim nemško-centralističnim mahom obraščeno, in z vsem, kar je ž njo v kakih zvezi, v prvi vrsti z mestnim prebivalstvom, ki se je na te birokracije solncu gredo in po milosti prejšnjih vlad prišlo do kake veljave v javnem in političnem življenju. Ta v stare, Slovanom sovražne čase, razmere in naredbe zagrizena svojat v svoji ošabnosti kar ne more misliti, da bi bil še kdo drugi v pravicah enak jej, zato se namenom sedanje vlade, ki se jej nevarne zdé, z vso silo javno in na tihem vstavlja in jih kolikor mogoče ovira. Največ nasprotovanja toraj nahaja Tassfe pri tistih, katerim se je najprej bati šibe njegove, katere bi on najprej mogel vkrotiti: t. j. birokracija in njena svojat.

To je dokazano bo mnogih izglelih, katerih smo tudi mi že več prav očitnih in zbadljivih navedli, še več po jih zamolčali, nekaj, ker smo videli, da naše pritožbe niso prej nič pomagale, nekaj pa, ker je državni pravdnik za to imel silno ostro oko. Tudi zdaj bomo izmed teh vzeli enega najnovejših, katerega smo v zadnjem listu pač površno omenili.

Državni zbor, čegar večina se s sedanje vlade načeli strinja in jih tudi podpirati hoče, je sprejel resolucijo do vlade, da ima po srednjih šolah na Slovenskem naš domači jezik zadobiti svoje pristojne mu pravice. Ker je bila ta resolucija vladi gotovo po volji, moramo misliti, da si bo tudi prizadevala spraviti jo v dejanje. Kdo jej more pa pri tem v prvi vrsti biti na pomoč toliko, kakor ravno vladni organi, razni uradniki? Od druge strani se je pa zopet nadjati po vsi pravici, da bodo ti res prvi podpirali jo po vseh svojih močeh.

Ali kaj se zgodi! Na Dunaji brž stopi skup družba najzagrizenejših Slovanožrcev, ki mislijo ali vsaj drugim blodijo, da bi po takem ravnanju prišlo nemštvo v Avstriji v nevarnost, sestavijo društvo v podporo nemških šol med slovenskim prebivalstvom, skujejo pravila in nižeavstrijski deželni namestnik Possinger jih brž potrdi — gotovo ne na posebno veselje ministerstvu. Slovanožrci in judje gredo brž na delo, nabirajo udov in denarja in razpostavijo svoje agente po vseh slovenskih pokrajinah. Takih agentov pa ne iščejo med neodvisnimi ljudmi, o ne! kar naravnost in brez vsega pomisleka se obračajo do c. kr. uradov, dozda naravnih postaj in zavetišč za vse protinarodno gibanje, in ti radovoljni sprejemajo take naloge. Zakaj bi jih ne? Saj je agitiranje za ponemčevalne šole med Slovenci od deželne vlade nižeavstrijske dovoljeno, oni pa tem raje vstrežejo željam nemškega „schulvereina“, ker jih samo srce k temu pelja; morda še celó ne mislijo na to, da s takim

„Das Bisthum und die Diocese Lavant“

von
Ignaz Orožen.

V naši domači zgodovini jako izveden in neumorno delaven č. g. Ignacij Orožen, korar v Mariboru, so od več strani nagovarjani že l. 1868 začeli spisovati zgodovino Lavantinske škofije. S prva so namenili le kratke statistično-zgodovinske notice o posameznih dekanijah in župnijah setavljati ter zaporedoma z duhovnim šematizmom izdajati. Na tak način so izdelali in izdali I. del omenjenega dela: „Das Bisthum und die Diocese Lavant“ do l. 1875, v katerem se nahaja kratek uvod o ustanovitvi Lavantinske škofije in zgodovine dekanij: Maribor na levem pobočju Drave, Mahrenberg, Jarenina, Sv. Lenart v slov. goricah, Hoče (zdaj Maribor na desnem pobočju Drave brez Hoče fare) in Cirkovec (zdaj Dravsko polje).

Gradiva o dekaniji Gornjegradske pa je narastlo za dva obilna zvezka, ki se nista mogla s šematizmom izdati, zato so g. pisatelj II. del obsegajoč zgodovino Benediktinskega samostana v Gornjemgradu in dekanije

Gornjegradske na lastne stroške izdali l. 1876 in 1877.

Ravno tako obilno gradivo so g. pisatelj nabrali o dekaniji Celjski, ki je zbrana in obdelana v III delu „des Bisthums und der Diocese Lavant.“ Ta III. del je na svetlo prišel v založbi Janeza Rakuscha v Celji in obsega na 598 straneh v mali osmerki kot uvod: Das Archidiakonats Sannien in potem dekanije Celjske, in se dobi pri založniku v Celji trdo vezan iztis po 1 gl. 70 kr.

Kakor že v II. tako tudi v III. delu niso več samo statistično-zgodovinske notice, ampak kritična zgodovina spisana večidel z besedami izvirnih listin, ki se še po raznih zbornikih nahajajo. In ravno to daje temu delu posebno vrednost, ker tukaj najdemo zbrane za posamezne kraje važne listine, za katere bi sicer malokdo izvedel ali če bi tudi za nje vedel, bi težko do njih prišel.

Č. g. Orožen so že l. 1854 kot Celjski vikar izdali „Celjsko kroniko“ v slov. jeziku, ki se kaj dobro vjema s to zdaj izišlo kroniko Celjske dekanije; kajti „Celjska kronika“ pripoveduje zlasti o posvetnih dogodkih marsikaj več in bolj obširno, tu pa se nasproti marsikaj

popravi in dostavi, kar še takrat ni bilo doznano ali znano. Jaz opozorim samo na razmere protestantizma in na protestantovsko cerkev pri Celju, o katerih so nemški pisatelji sama kriva in nezanesljiva poročila po svetu trosili, in ktera so nam še le zdaj g. Orožen v pravi luči izvirnih listin pokazali. Kdor ima tedaj Orožnovo slovensko „Celjsko kroniko“, temu ne bo ta nemška odveč, in nasproti kdor si kupi to, priporočamo mu tudi staro „Celjsko kroniko“, ki se še dobi po jako znižani ceni iztis po 50 kr. pri ravnateljstvu dijaškega semenišča v Mariboru.

S temi vsticami naj bo knjiga: „Das Bisthum und die Diocese Lavant“ gorko priporočana vsem prijateljem domače zgodovine; naj vsak po mogočnosti skrbi za njegovo razširjanje, da bo založnik z veseljem prevzel tudi naslednje zvezke. Kakor sem slišal, lahko IV. del kmalu izide, kajti kronika dekanije Braslovške je že za natis pripravljena, in kronika dekanije Laške toliko kakor izgotovljena.

V Mariboru avgusta meseca 1880.

J. S—a.

početjem delajo nameram sedanjega ministerstva naravnost nasproti.

Za Kranjsko je menda glavna podružnica tega društva v Ljubljani, za manjše postaje po deželi še ne vemo. In tudi tu najdemo med prvimi agitatorji finančnega uradnika, ki spiše polo za nabiranje podpornih udov, pridá še svojo karto s posebnim priporočilom in — kar je še več — pošilja uradnega slugo, kterega plačuje država le za uradnijska pota, s to polo od hiše do hiše ob uradnih urah. Vse to se godi v glavnem mestu in ni mogoče drugače, ko z vednostjo gosp. Dimica, načelnika onemu oddelku. Kaj bomo rekli mi, kaj bo rekla vlada k temu!

Če že kak dr. Schrey, akoravno se ima tudi ta večidel za vse, kar ima in kar velja, zahvaliti, le ugodnemu vremenu zadnjih let za njega in njegove vrste ljudi, — če kak tak človek, pozabivši na hvaležnost, javno in na tihem ruje zoper vlado ter razširja liste, ki črnijo našega deželnega predsednika in so očtni nasprotniki ministerstva, — če tak mož, ki bi padel v nič, ako bi naši nemškutarji prišli politično in socialno na kant, res brca in se brani, dokler more, no! to je vsaj nekoliko naravno, tudi se mu ne dajo v svobodni državi tako lahko usta zapreti in njegovo skrivno in očitno rovanje vstaviti.

Vse drugače je z uradniki. Ti služijo državi, država jih za to plačuje; državi na čelu pa je ministerstvo, temu so podložni, to morajo ubogati in streči mu po vseh svojih duševnih in telesnih močeh; če tega ne store, so nezvesti služabniki, vredni najhujše kazni, to je tako jasno ko beli dan.

Kako pa mora človek, ki s proste volje, a jasnega prepričanja o dobrovoljnosti vladnih ciljev po svojih močeh priskoči vladi, strmeti, kako zoperno mora mu biti, če vidi v vrsti najhujših vladnih nasprotnikov skoro največ in med temi viših uradnikov! Recimo, da verujemo v moč vlade, recimo, da se vlada takih agitacij, takega ravnanja ne boji, recimo celó, da bo ob praznem prizadevanji to rovanje samo ob sebi opešalo: je vendar to zeló nevarna bolezen v strženu sedanjega mogočnega vladnega drevesa, ktere bi se ne smelo tako lahkoverno prezirati. Mi imamo trdno vero v to, da bo sedanje ministerstvo prodrlo s svojimi vzvišenimi načeli, naši nasprotniki pa se nam zaradi tega posmehujejo in mi jim žalibog ne moremo pod nos pomoliti do zdaj še nobenih pravih dokazov za resničnost naše vere. Vse, pa prav vse je še pri starem, ša celó deželni zbor kranjski!

Kaj bo iz nas pri takih razmerah?

Znano je, kako slavna država je bila Kartagenska, kako se je z Rimom borila za svetovno gospodstvo, kako je hrabri in ženjalni Hanibal prekoračil Alpe, premagal vse rimske njemu nasproti poslano armade, kako so ga Rimci s trepetom videli stati pred mestnimi vrati, kako jih je potem popolnoma uničil in razkropil pri Kanah in kako je potem šestnajst let ležal v spodnji Italiji. In kakšen je bil konec te slavno pričete vojske? Hanibal je doma prosil pomoči, ker so mu med tem mnogi vojaki pomrli, Rimci pa so zbirali vedno nove čete na domačih tleh. V Kartagi pa so se vjedale razne stranke, ki se niti ob času vojske niso hotele pomiriti, ker so svoj strankarski interes više cenile, nego domovinsko korist. Vrlemu Hanibalu sovražna stranka je prigovarjala punskim državnikom, da Hanibalu kot zmagovalcu ni treba pomoči; in tako se

je tudi zgodilo. Hanibal, od domovine zapuščen, je zgubil odločilno bitko proti Scipionu, in vse dosedanje žrtve in zmage bile so zastonj, pogin Kartage pa je bil zapečaten.

Enako prikazen — si parva licet componere magnis — vidimo pri nas Slovencih. Komaj smo si politično nekoliko opomogli, — že se vzdiguje med nami zopet strankarski duh, in „Slov. Narod“, ki mu naš „Slovenec“ že davno v želodcu leži, začel je zadnji čas dan na dan kopičiti napade na naš list, in to brez vsacega pametnega uzroka; po svoji navadi, ker mu stvarnih povodov manjka, obsipa naše sodelavce z osobnimi psovskami, in iz celega njegovega vedenja ne vidimo druge vodilne misli, ko to željo, uničiti naš list, menda za to, da bi si on sam opomogel s tistimi par sto naročniki, ki jih upa po našem listu podedovati, tako da nam nehoté pride na misel pregovor „man merkt die absicht und wird verstimmt.“

Pri tem nastane pa veliko vprašanje, ali bi domovina s poginom „Slovenca“ res kaj pridobila? Znano je vetrnjaštvo „Slov. Naroda“, kolikokrat je on že spremenil svojo barvo, in kako malo jasni in vtrjeni so njegovi politični in verski nazori. Napadal je Bleiweisa, in se z njim zopet sprijaznil, ko je videl, da pretrdno stoji, napadal je Tomana in nazadnje tudi rekel, da se je z njim v nazorih zedinil, zagovarjal je Razlaga, a ga pozneje sam grajal, napadal je duhovščino enako judovskim listom, pa tudi to je opustil, ko je videl, da duhovščina pretrdno stoji v ljudskem zaupanju, delal je kompromise z nemškutarji, ter „liberalne kranjske purgarje“ na pomoč klical zoper Bleiweisa itd. Ali je mogoče, da bi potem Slovenija takemu nestanovitnemu krmonošu izročila svojo osodo? Nasprotno pa je „Slovenec“, od svojega početka do danes ostal konservativen, on vé, kaj hoče, in hodi svojem cilju naproti brez ozira na desno in na levo, in „Narod“ bi moral še hvaležen biti, da mu „Slovenec“ tako mirno in dosledno pravo pot kaže, da ne zabrede zopet v kako stransko pot.

Nam „Slov. Narod“ prav nič ni na potu, zakaj pa naš list njemu preseda? Naš list bo sam od sebe nehal, kedar se naročnikom ne bo več potreben zdel, saj mi jih ne lovimo na kruhoborski način z obrekovanjem drugih narodnih listov; še k sedanji polemiki smo bili provocirani le po „Narodu“, ker tedaj vendar ne more nihče od nas zahtevati, da bi mi vse „Narodove“ psovke mirno požirali, ko vendar k temu nismo dali nobenega povoda; kajti kdor mirno in brez predsodkov čita naš članek „pomagajmo si sam“, sprevidel bo, da je pisan iz dobrega, rodoljubnega, ne pa iz „zlobnega“ namena, kakor nam „Narod“ podtika.

Pač je pisal „Narod“, da je bil ustanovljen „Slovenec“ zato, da bi „Narod“ izpodrinil. To bodo najbolje vedeli ustanovniki; mi le toliko sodimo, da je bil „Narodu“ konkurent res potreben, dokler je on („Narod“) tako neusmiljeno udrihal po „farjih“, „mračnjakih“ in „nazadnjakih.“ Med tem časom pa, ko se je v „Narodu“ ta furor liberalis pozgubil, se je naš list že udomačil, bilo videti potrebe, zopet ustaviti ga, najmanj pa „Narodu“ na ljubo. Od tega časa bi bila oba lista lahko mirno drug poleg drugega živela, kajti „Slovenec“ ni „Narod“ prav nič na poti, kakor smo že rekli. Če pa „Narod“ na vsak način hoče boj, in to boj za obstanek, potem se tudi mi tega boja ne ustrašimo, izbojevali ga bomo s poštenim orožjem stvarnih dokazov, ne osobnih napadov, ker so nam neznani oni občutki

strastnega sovraštva, zavisti in napuha, ki uredniku „Naroda“ srce krčijo.

Enkrat se mora tudi tem ljudem restica povedati, sicer smo vsi „vogelfrei“ pred njimi, sicer pred njih prevzetnostjo ni več obstanka.

V interesu domovine smo se že dostikrat zatajili, in požirali nezaslužene javne in skrivne udarce te stranke; opominjamo samo na surove napade, ki jih je moral prenašati naš sodelavec g. Alešovec; ko so nas pa enkrat desti zdražili, ne bomo več molčali, ter upamo, da to ne bo v škodo domovinske stvari, ako se delovanje, častihlepje in vladoželjnost te stranke enkrat v pravi luči pokaže, da ne bo več brez kazni terorizirala cele Slovenije, za kar je mislila do zdaj monopol imeti.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Krakovem, starodavnem poljskem mestu, bil je naš cesar slovesno in sijajno sprejet, tako da se je sam začudil. Poljska „žlahta“ prizadejala si je vse, da se sama pokaže v polnem svojem svitu, ter da s tem tudi cesarja počasti, plemenitaši kakor Čartoriski, Potocki itd. lesketali so se kar v demantih. — Zdaj se pripravlja mesto Levov na enako sijajen sprejem.

Cesar so imenovali v Krakovem **Kron-princ Rudolfa** za generalmajorja.

Poljski listi izražajo svoje veselje nad prihodom cesarjevim, ter izrekajo se ve da svoje čute lojalnosti in zahvale za avstrijskega vladarja, kateri jim je dal narodno ravnopravnost. Ob enem tudi pišejo o nalogi Poljakov v Avtriji, da so ti namreč poklicani posredovati med Slovani in Nemci, da se vendar enkrat sprava dožene.

Čudno je nasproti tem spravedljivim izjavam obnašanje **nemških listov**. Nekteri o Poljaki nečejo nič slišati, češ, da so ti ljuti sovražniki vsega nemškega; drugi zopet upajo, da bodo Poljaki zvezo s Čehi rartrgali in se zopet centralistom pridružili. Iz obojih je tedaj videti, da nečeje nič slišati o spravi s Slovani.

V kakih sanjah da **ustavoverci** živé, se vidi iz tega, ker mislijo, da pride precej ustavoverno ministerstvo na krmilo, ako Čehi le še en malo bolj pritisnejo s svojimi terjatvami. To, kar so Čehi do zdaj dobili, namreč malo več ko nič, zdi se ustavovercem že najskrajnejša meja, in če bi Čehi ali Slovenci še kaj zahtevali, bilo bi po njih mnenju že v nebo vpijoče, in moralo bi se kaznovati s strogo centralističnim ministerstvom!

Se ve da, ko bi se hotel svet tako sukati, kakor bi ti možiceljni radi, potem bi že šlo, pa kaj, ko hodi zgodovina svojo pot naprej in ne čaka na zaostale rodove in zastarele nazore!

Počasi se začinja tudi že trdim Dunajčanom v glavi vedriti. Tako piše ljudski dunjski „Kikeriki: „Če cesar sam spoštuje vse jezike in se jih je učil, ter nemškim deputacijam odgovarja nemški, českim pa češki; zakaj bi en reven kancelist se upiral, in se ne hotel navaditi obeh jezikov?“ Dolgo časa je potrebovalo, prej da se je našel nemškoliberalen list, ki mu gre ta toliko jasna reč v glavo; vendar se dajmo za zdaj vsaj tega spokornega grešnika veseliti!

Poljski knez Sapieha je povedal nekemu ustavovercu, da poljski poslanci nikakor ne mislijo na to, popustiti zvezo s Čehi in pridružiti se ustavovercem, ker oni vidijo svojo narodnost le potem v varnosti, ako se iste pravice tudi drugim narodom podele; ustavoverci pa niso bili nikdar odkriti prijatelji Polja-

kom, zato jim ti tudi nič ne zaupajo. — To je dovolj jasna beseda, in morda bodo zdaj ustavoverci vendar enkrat nehali, vabiti Poljake na svojo stran.

Hrvaška narodna opozicija se je konstituirala in si izvolila Kukuljeviča za predsednika.

Vnanje države.

Zmešnjava s **Turčijo** se ni še naprej pomaknila. Turki Dulcinja niso Črnogorcem še odstopili, in se izgovarjajo, kakor prej na Albanca, ki tega ne trpé. Velesile bodo zdaj Turku z barkami zažugale; francoske in angleške za to odmenjene ladije so se že podale na pot v Dubrovnik, kjer se ima zbrati celo brodovje. Kaj pa potem, če se Turek tudi teh oklepnic ne bo hotel ustrašiti? To je zdaj glavno vprašanje, kajti težko si je misliti, kako bi se vele-vlasti zedinile, da bi Turka skupno prijele. Iz bojazni pred stroški in iz političnih ozirov se bodo začele druga za drugo umikati, in naposled bodo balkanski narodi le sami sebi prepuščeni, če jim ne pomore Rusija.

O **Grkih** je vse tiho, čeravno niso ničesar dobili. Ali čakajo evropske pomoči, ali pa se pripravljajo sami na vojsko; poslednje bo še edino reelno sredstvo.

Bismark in baron **Heymerle**, naš minister zunajnih zadev, sta te dni vkup prišla in se posvetovala. To je najvažnejši dogodek v zunajni politiki. Časniki ugibajo, o čem bi se mogla pogovarjati. Gotovo niso majhne stvari; najbrž pa je turško vprašanje na rešet. Od vseh strani se to smatra kot novi dokaz utrjene zveze med Nemčijo in Avstrijo. Čeravno nam taka zveza ni ljuba, vendar se bo en čas pretrpeti dala, če ni obrnjena proti Slovanom. V dolgo življenje te po zgodovini nenaravne zveze tako nemamo nobene vere.

Iz **Afganistana** se poroča, da je angleški general Roberts premagal Ejub Kana, in vso armado ustašev razkropil. Ejub je bežal v Herat. Na Angleškem je vsled tega veliko veselje.

Izvirni dopisi.

Iz **Črnomlja**, 31. avgusta. 15. dan avgusta meseca je bil za črnomeljsko faro dan splošne radosti; prejelo je namreč 150 otrok prvokrat sveto obhajilo. Naj mi bode dovoljeno, na kratko opisati svečanost, ako tudi malo pozno.

Že v soboto popoldne ob 4. uri naznanjal je možnarjev pok in prijetno potrkovanje zvonov, da se bode jutri obhajalo nekaj posebnega. Posebno je nas razveselilo sbrano zvonjenje, to tim bolj, ker se že dolgo časa zaradi popraviljanja farne cerkve in zvonika ni nič zvonilo. Popoldne v soboto so bile pete litanije v cerkvi pri sv. Duhu. V nedeljo zjutraj pa so se zbirali otročiči v šoli, od koder so se podali v procesiji proti Vojni vasi, vodjeni od g. kateheta, nevtrudljivega g. kaplana M. Malenška in spremljani od gg. učiteljev. Med potom so molili sv. rožni venec. Radosti je srce poskakovalo, videč mnogobrojno mladino, nedolžne fantiče in belo oblečene z vencenčane deklice v vsej pobožnosti, s svečami v rokah pomikati se proti cerkvi — kjer se imajo združiti z onim, kojega so že dolgo želeli okleniti se.

Dospevši v Vojno vas, pozdravi jih zopet tukaj pok možnarjev in zvonjenje. V cerkvi so obstopili lepo ozaljšani oltar Marije Device. Nato jih pozdravi g. katehet iz prižnice v izbornem, ganljivem govoru, razlaga imenitnost današnjega dne za otroke, stariše in vse

navzoče. Marsiktera solzica je kanila prešinjena in ganjena izvrstnega govora; še bolj ganljivo je bilo pripravljanje in pristop k sv. mizi Božji. Popoldne so bile pete litanije in nedolžna mladina se je razšla domov preveselega srca.

Omeniti mi je še, da je g. katehet mnogo žrtvoval in s tem zelo povzdignil spomin preimenitnega dne. Po sv. obhajilu namreč je pogostil mladino z belo kavo; vsak je dobil primerno štručico in krasno podobico v spomin.

Pristaviti mi je še to. Treba je v resnici prvo sv. obhajilo, kolikor mogoče slovesno obhajati, ker s tem se ne le mladina, ampak tudi odrasli spodbujajo in na novo ožive, spominjaje se tudi svoje mladosti — prvega sv. obhajila. Gospodu katehetu M. Malenšku pa bodi največja zahvala v imenu faranov za njegov trud in njegovo požrtvovanje. Bog daj, da bi njegovo seme pognalo obilnega sadu! Bog!

Domače novice.

V Ljubljani, 7. septembra.

(Zlobnost.) Včerajšnja „Deutsche Zeitung“ poroča na prvem mestu, da je naš deželni predsednik gosp. Winkler vdeležil se slovenskega „parteitag“ (t. j. shoda slovenskih narodnih strankarjev) na Dobrovi. Temu poročilu pristavlja list svoje opazke, katerih glavni sok je ta, da dozda še ni nobeden deželni predsednik tako izpozabil se, da bi bil šel h kakemu shodu slovenskih narodnjakov.

Nas je ta članek v „Deutsche Ztg.“ tako razjezil, da nam bo gosp. deželni predsednik prizanesel, če o tem spregovorimo resnico, še predno mu bo dotični članek „D. Z.“ pred oči prišel. Mi nismo najeti od nikogar, niti nas ne kliče nihče v obrambo, ali kjer se tako kolsaino resnica poroča, človek narodnjak ne more biti mirne krvi. To je največja zlobnost, ktere so zmožni le najhudobnejši ljudje.

Pisalec teh vrstic v „Slovencu“ je prav dobro vedel o „parteitagu“ na Dobrovi, kteremu se pa po domače reče „južina“. On pač ni bil „parteitagler“, čeravno bi se bil v taki družini zelo častnega čutil, ali takih „parteitagov“ se lahko napravi vsak teden po dva ali več, da le kdo par prijateljev povabi na svoj dom. In tako — pa prav nič drugače ni bilo na Dobrovi na domu g. dr. Poklukarja, kjer so se slučajno sošli stari znanci, kterim je hišni gospodar po domače postregel. Da je bil med njimi dr. Bleiweis, dr. Poklukarjev znanec, in gospod Andrej Winkler, zdaj deželni predsednik kranjski, in nek stari znanec duhovnik — ali je to kaj nenaravnega? Saj so vsi stari znanci in g. Andreju Winklerju se vendar ne bo prepovedovalo shajati se s starimi prijatelji, čeravno je zdaj deželni predsednik.

To je toraj tisti „parteitag“, kterega bi bili imeli dotični gospodje ravno tako lahko pri gosp. Winklerju v deželni hiši, kakor na dr. Poklukarjevem posestvu. Saj je bilo tudi njih le čvetero možkih, koliko gospej, ne vemo; toraj o „parteitagu“ ni govorjenja.

Čuditi se je pa na vsak način strogi cenzuri vseh korakov našega deželnega predsednika od strani sedanji vladi nasprotnih nemčurskih listov tem bolj, ker prejšnja leta so bila pota kranjskih deželnih predsednikov prosta. Hodili so skoro vsak večer v „kazino“, Auersperg je bil celo častni ud „Gfrettblüder“, ravno tako Widmann; tam so bili „parteitag“ vsak večer, pa še kak! Mi smo jih čutili na koži, nas kdo, če se je v silnih opravilih prikazal pri deželnem predsedniku, je moral vesel biti, če je par razumljivih besedi vjel iz ne-

voljnih ust predsednikovih; o kaki prijaznosti ni bilo nikdar nikakega govorjenja. Pisalcu teh vrst je eden teh predsednikov, ko je prišel s kmetiškim posestnikom zavoljo njegovega sina k njemu, kar naravnost rekel: „Gehen Sie, Sie sind bei der Regierung onehin schon zu schwarz angeschrieben!“ — Pa saj so take reči obče znane, čemu bi navajali še več sto dokazov? Tudi nam ni treba praviti, s kakimi ljudmi nemčurske stranke so se pečali prejšnji deželni predsedniki, z ljudmi, katerih zdaj še nemčurji ne marajo več poznati. Vse to je bilo — se ve da — dobro, nihče se ni spodtikal nad tem, nihče ni kontroliral deželnih predsednikov, ker naša stranka je bila za tako nizko službo preponosna, premožka.

To v obrambo našega deželnega predsednika, čeravno on tega ne potrebuje in se sam ve bolje braniti takih zlodjev. Naj mu bo prav ali ne, mi ne moremo drugače, jeza naša nad tako zlobnostjo je prehuda, ne moremo je požreti.

Razne reči.

— Najstarejši avtrijski polk „Prinz Georg von Sachsen“, št. 11., ki se rekrutira iz Plzenskega okraja na Češkem, in ki je bil ustanovljen l. 1630, praznoval je letos v Stolcu v Hercegovini svoj 250 letni obstanek. Polkovnik Čibulka je v nemškem in češkem jeziku spominjal vojake na slavno zgodovino tega polka, ter jim na srce pokladal, naj za svojimi hrabrimi predniki ne zaostanejo. Ta polk je bil med drugim tudi navzoč v bitki pri Aspernu.

— Ekspedicija v Afriko. Slavnoznan dr. Holub, ki je bil več let v Afriki, hoče zdaj osnovati celo ekspedicijo v deželo zamorcev, in nabira v ta namen denarje v aristokratskih krogih. Minister Taaffe je tudi pomoč obljubil. Cesar sam je stvari naklonjen in upati je, da bodo aristokrati njegovemu okusu sledili.

— Za sčistenje pitne vode. Neokusnost marsiktere pitne vode izvira od tod, ker je v mnogih vodah, kakor znano, vse polno majhnih, nevidnih živalic, ktere človek žive požre, kedar tako vodo pije. Dr. Langfeldt je tedaj že dolgo študiral in skušal, kako bi se dale take infuzorije v vodi pomoriti, ne da bi to vodi škodovalo. S prilivanjem čaja, kave in alkohola to ni šlo. Nasprotno pa se je citronska kislina dobro obnesla; $\frac{1}{2}$ grama citronske kisline v enem litru vode zadostuje, da vse te živalice pomori. Mrtve živalice padejo potem na dno, zato ni treba vode do dna izpiti. Okus citronske kisline je pivcu celo prijeten. Ena kila angleške kristalizirane citronske kisline (Citronensäure) stane 3 gl. To sredstvo se priporoča tam, kjer imajo slabo pitno vodo.

— Vabilo k slavnosti sedemdesetletnice Stanka Vraza, ki se bode vršila sredo 8. septembra 1880 v Cerovci. V Ormoži dne 1. septembra 1880. Vspored. Dne 8. septembra ob 5 zjutroma dovozo se v Ormož gostovi Hrvatje iz Zagreba. 1. Odhod iz Ormoža v Jeruzalem ob $\frac{1}{2}$ 9. 2. V Jeruzalemu ob 11. meša svečana. Služil jo bode Vrazov osebni prijatelj, velečastni gospod zlato-mešnik profesor Dr. Josip Muršec iz Gradca. Hrvati bodo pevali ofertorij, ostalo Slovenci. 3. Po meši pojde vse društvo v Cerovec k hramu, kder se je Vraz narodil. Ondi: a) glasba. b) Govor hrvatski, govori predsednik „Matice hrvatske“ g. J. Kukuljevič. c) Vrazova kantata, besede od J. E. Tomića, glasba od Zajca, pevajo vsi pevci (solo gospod Kellermann.)

d) Govor slovenski, govori g. Božidar Raič. e) „Molitev“, besede od S. Jenka, glasba od Dav. Jenka, pevajo Slovenci (mej tem odkrije se slika Vrazova.) f) „Na domu Vrazovem“, deklamuje g. Vatroslav Holz. g) „Živila Hrvatska“ od Zajca, pevajo pevci hrvatski. h) „Stanku Vrazu“ od Avg. Šenoe dekli g. A. Tijan. i) „Naprej“, pevajo vsi pevci s glasboj. 4. Obed pri Vrazovem hramu na velikej ledini: med svečanim obedom (table d'hôte po 1 gld. 20 kr.) igrala bode godba in pevali pevci. 5. Na večer koncert v Ormoži. a) Glasba overtura „Slava.“ b) „Vrazova kantata“, pevajo vsi pevci (solo g. Kellerman). c) Govor slovenski, govori g. prof. Žitek. d) „Kdo je mar“, pevajo vsi pevci s glasboj (solo g. Meden). e) Djulabije 3. 52—98 St. Vraza deklamuje g. A. Fijan. f) „Bodi zdrava, domovina“, pesem dr. Razlagova, pevajo slovenski pevci. g) Ljubljanski oktet. h) Glasba. i) „Ustaj rode“, od Eisenhuta, pevajo hrvatski pevci. k) Konec: „U boj“, pevajo vsi pevci. Za tem: Ples.

— Vino iz rozin. Na Francoskem so začeli vino delati iz rozin. to je iz posušenih vinskih jagod, ki se dovažajo iz južnih dežel, največ jih pride iz Turčije, Grčije in Španije. Da so prišli Francozi na to sredstvo, krivo je to, ker jim je v mnogih krajih trtna uš vino-
grade pokončala.

— Kitajska hišna oprava. V mi-
zarskih delih so Kitajci mojstri. Posebno ve-
liko držijo na krasne in dragocene postelje. Pri razstavi v Filadelfiji so se prodale nekatere kitajske postelje za 6000 in 8000 gl. Tudi dežnike in solčnike izdelujejo Kitajci prav lepe.

— Družba sv. Mohora. Natis druž-
binih knjig bode kmalo dovršen, začetka sep-
tembra se bode pričela razpošiljatev. Naj da-
nes kratkoma objavimo, kako je družba letos
se razvijala in kako gospodinila. Število druž-
benikov je letos zopet nekoliko poskočilo; ker
vpisanih jih je vseh: 25.430 udov in sicer let-
nih: 24.925 in dosmrtnih 505. Lani jih je bilo
pristopilo 499 dosmrtnih, 24.834 letnih, tedaj
vkup 25.333 udov. Vsak družnik bode prejel
šestero knjig in sicer: 1. „Slovenski Goffine“
3. snopič; 2. „Filotea“ ali navod k pobožnemu
življenju 3. 3. „Občna zgodovina“, 7. snopič.
4. „Naše škodljive živali“ v podobah 1. sno-
pič. 5. „Slovenske večernice“ 35. zvezek in 6
„Koledar“ za leto 1881. Naj jih spremlja božji
blagoslov, da dosežejo vzvišeni svoj namen.
Slovenci! sprejmite vsako z ukaželjno radostjo
in domoljubnim srcem, prebirajte jih prav mar-
ljivo, da Vam bistrijo um, požlahtnujejo srce,
budijo ljubezen do domovine in da med tem
ko Vam razlagajo lepoto zveličavne Vaše vere
in blagor čednostnega življenja, Vam kažejo
edino pravi pot do časne in večne sreče. Vsi
dohodki znašajo 26.642 gl. 8 kr., stroški 26.623
gl. 39 kr., ostane gotovine 18 gl. 69 kr. Ma-
tici je priraslo 115 goldinarjev; tedaj iznaša
njena glavnica 15.718 gl. 79 kr. gotovine in
200 gl. v obligacijah, ki je postavno varna in
obrestinosno naložena v družbini hiši. V pod-
poro domačega slovstva, v spodbujanje pisateljev
je razpisal odbor tudi za l. 1881 osem daril
in sicer: a) Sto in štirideset gl. za štiri krajše
izvirne povesti, vsaki po 35 gl., v obsegu vsaj
1/2 tiskane pole. b) Sto in štirideset gold. za
štiri podučne spise raznega zapopadka, vsa-
kemu po 35 gl., v obsegu 1/2 tiskane pole.
Najbolje ustrezajo družbinemu namenu: raz-
prave o narodnem gospodarstvu, poduki iz pra-
voslovja, naravoslovja in zdravilstva, črtice iz
cerkvene ali posvetne zgodovine, potopisi, ži-
votopisi slavnih mož itd. Zlasti pesmi, izbrane
zastavice, vganjke, smešnice in sploh spisi po-

šteno šaljivi bodo jako dobro ustregli. Pisa-
telje pa, kateri za družbo pišejo, prosimo, naj
ne zabijejo, da njihovih spisov ne bere le pešica
bralcev, temveč več nego 25.000 udov jih pre-
bira; izmed bralcev pa pripada ogromna ve-
čina priprostemu ljudstvu, zato spisi nikdar
naj ne bojo previsoki ali preučeno osnovani
in sestavljeni. Ložaj so priprostemu človeku
umljivi, prej ga bodo podučili in mu blažili
um in srce. Rokopisi naj se družbinemu taj-
niku pošljejo do 1. majnika 1881 brez podpi-
sanega imena, katero naj se priloži v zapeča-
tenem listu. — Prisojena darila bodo izplačana
na god sv. Mohora dne 12. julija 1881.

Listnica vredništva.

Gosp. G. v T. Vaš dopis se nam ne zdi
dosti jaseen, posebno ker nam je znano, da je po
dotičnih šolah pač dosti, a ne dobrih učiteljev, in
da se posebno laščina otrokom v glavo ubija; zato
je mržnja prebivalcev, ki svojo dečo potrebujejo
tudi pri delu, od njih naravna. Sumljiv se nam
zdi nekoliko tudi zato, ker, kakor pravite, mislite
ž njim postreči tudi laškim časnikom Dovolite to
raj, da ga za zdaj ne natisnemo.

Gosp. M. v J. Imen dopisnikov ne izdamo
nikomur, še sodnji ne, to bi morali vedeti tudi
Vi. Razen tega se dopisov v lanskem „Slo-
vencu“ več ne spominjamo. Za take reči je čas 6
tednov. Potem — se ve da — odpade tudi Vaš
sedanji dopis.

Gosp. P. L. v Z. Vaš dopis smo shranili.
Če bo pričela se kanonada, ga bomo pa spustili
med svet.

Gosp. C. J. v O. Ne moremo odgovoriti,
dokler ne pride gosp. J. v Ljubljano; morda v
14. dneh. Pa menda ne bo nič, ker za inserat bi
Vam bilo predrago, za dopis pa ne moremo vzeti,
je preveč lokalno.

Gosp. P. A. na G. Mi nismo Vaših misel.
Take sitnosti bote imeli zmiraj, dokler se krepko
na noge ne postavite. Storite to in če ne bo
vspeha, pa pošljite.

Gosp. J. N. v M. Z. „Laib. Wochenblattom“
se mi ne bomo nič pečali. Naj piše, kar se mu
zdi, dokler more. Kdo li na razgrajanje pouličnih
pobalinov odgovarja! Pustimo ta umazani listič,
da pogine, kakor je poginil „Tagblatt“ sam ob sebi.

Gosp. J. B. v B. Vaš dopis je zelo mika-
ven, ali predno ga natisnemo, prosimo! poslati nam
podpise priči in njih izjavo, da bodo pričali res-
nico. Potem prav radi.

Gosp. A. R. v L. Drugi članek v dana-
šnjem listu „Sl.“ vstreza Vašim mislim.

Več gosp. naročnikom. „Pijanec“ se ni ti-
skal posebej, toraj tudi Vašim željam ne moremo
vstreti.

Gosp. A. G. v N. Prosimo! Kar pošljite!
Predno nimamo v rokah, pa ne moremo nič goto-
vega reči.

Gosp. J. V. pri G. Dotični laški list nam
ni v roke prišel, pa tudi nimamo časa, da bi brali
vseh jezikov liste. Če nam pošljete posnetek še
o pravem času?

Gosp. P. F. v Z. Nikar se ne bojte! Do-
zdaj pa tudi še nismo od nikogar nič prejeli.

Gosp. (?) Dopisov brez imenov dopisnikov,
če nam roka ni znana, ne sprejemamo. Kakor se
vidi, ste nas hoteli le na limance vjeti. Če mi
zvem Vaše ime, Vam bomo že posvetili. Kraj
smo že izprašali.

„Narodovemu“ trgovcu.

V nedeljskem „Narodu“ me hoče nek tr-
govec (s kakim blagom?) na laž postaviti, češ,
da je slovenska terminologija za trgovce že
gotova. To zamore biti k večjemu tak, ki z
denarjem kupčuje in nema z blagom nič opravi-
t (morda kak zavarovalni zastopnik). Naj
pa on gre z mano k Sovanu, potem k Petri-
čiču, potem k Fortuni, potem k Giontiniju in
slednjič k Trčku, in naj mi vsaj za polo-
vico izdelkov, ki so tu nakopičeni, pove slo-
venska imena, potem bom rekel: mea
culpa!

Če pa trgovec ne vé, kako se blago po
slovenski imenuje, kako ga bo po slovenski v
knjigo zapisal, naročil ali odposlal?

Nur kein Wasser machen! F. H.

Svojemu prijatelju Jurčiču.

Čast Tvojemu poštenju!

Zdaj si pa v svojem „Narodu“ začel že
tako zabavljati meni, kakor smo si zabavljali
šolarčki, ko je kar na debelo letelo sem ter tje:
„lump, ravbar, tat!“ No, če Te to veseli in Ti
dobro dé, le daj, dokler moreš, mene prav nič
ne boli. Obljubim Ti, da Te ne bom lasal, kakor
takrat v šoli.

Ves Tvoj
Jakob Alčšovec.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 8 gld. 77 kr.; — reži
6 gld. 1 kr.; — ječmen 4 gld. 23 kr.; —
oves 2 gld. 60 kr.; — ajda 5 gl. 85 kr.; —
proso 5 gl. 51 kr.; — koruza 6 gld. 20 kr.,
— krompir 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; —
fižol hektoliter 8 gld. — kr.; — masla kilo-
gram 88 kr.; — mast 74 kr.; — špeh frišen
68 kr.; špeh povojen 72 kr.; jajce po 1 1/2 kr.
mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56
kr.; — teletnine 44 kr.; — svinjsko meso
62 kr. — Sena 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.
slama 1 gld. 78 kr. 100 kil; drva trde 6 gld.
mehke 4 gld. 50 kr.

Petelinov Janez.

Povestica iz ne še preteklih časov.

Ta v „Slovincu“ priobčena povest iz
domačega življenja je zdaj prišla na svitlo
v posebni 160 strani debeli knjižici in se
dobiva pri Jak. Alčšovcu v Ljub-
ljani (ključarske ulce št. 3) mehko ve-
zana po 40 kr., po pošti 5 kr. več. Kdor
jih pa naroči najmanj 5, ne plača nič
poštne.

Razen te knjige se pri Jak. Alč-
šovcu dobiva, dokler je še kaj iztisov:

Ljubljanske slike. Podoba
ljubljauskega svetá pod drobnogledom.
Mehko vezane po 60, trdo vezane po 70 kr.

Nemški ne znajo. Burka v
enem dejanji. Mehko vezana 30 kr.

Telegraflčne denarne cene 6. septembra.

Papirna renta 72.75 — Sreberna renta 73.75 —
Zlata renta 88.15 — 1860letno državno posojilo 132 —
Bankine akcije 835 — Kreditne akcije 289.90 — London
117.90 — — Ces. kr. cekini 5.57. — 20-frankov 9.36.

Denarstvene cene 6. septembra.

Državni fond.	Denar.	Blago
6%, avstrijska papirna renta	72.75	72.90
6%, renta v srebru	73.75	73.90
4%, renta v zlatu (davka prosta)	88.20	88.35
Srečke (lozi) 1854. l.	124.25	125.25
„ „ 1860. l. celi.	131.—	132.25
„ „ 1860. l. petinke	133.—	133.50
Premijski listi 1864. l.	176.—	176.50
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%,	103.50	104.25
Kranjske, koroške in primorske po 5%,	101.—	102.—
Ogerske po 5%,	95.—	95.—
Hrvaške in slavonske po 5%,	94.50	94.75
Sedmograške po 5%,	94.25	94.80
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	835.—	836.—
Unionske banke	113.80	114.—
Kreditne akcije	277.70	278.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	780.—	778.—
Anglo-avstr. banke	135.—	135.25
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	178.75	179.25
Tržaške „ 100 „ k. d.	125.75	126.75
„ 50 „ „ „	65.—	65.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	41.75	41.50
Salmove „ 40 „ „ „	51.50	52.50
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	41.25	41.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	42.—	42.—
St. Genois „ 40 „ „ „	44.50	45.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	42.—	42.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	32.25	32.75
Ljubljanske	23.50	24.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.57	5.58
Napoleonsd'or	9.36	9.36

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.